

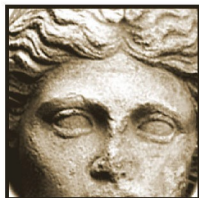
# MEMÒRIA

## CONTROL ARQUEOLÒGIC. GAS NATURAL

CARRER PONS D'ICARD 19

TARRAGONA  
(EL TARRAGONÈS)

Març 2019



**N E M E S I S**

S.C.C.L.

*arqueologia i difusió cultural*

## FITXA TÈCNICA

**Nom del jaciment:** Carrer Pons d'Icard núm. 19

**Municipi:** Tarragona

**Comarca:** El Tarragonès

**Data d'intervenció:** 28-29 de març de 2019

**Núm. expedient sol·licitud intervenció:** 501 K121 801/2019/40-23620

**Arqueòloga directora:** M<sup>a</sup> Dolores Ynguanzo González

**Promotor:** Joan Cobos Montiel, GILABERT MIRÓ

**Motiu de la intervenció:** Instal·lació de canalització de gas natural

**Data de lliurament:** 31 de maig de 2019

M<sup>a</sup> Dolores Ynguanzo González  
Arqueòloga  
NEMESIS s.c.c.l. *arqueologia i difusió cultural*

## I. MOTIVACIÓ DE LA INTERVENCIÓ

Amb motiu de la instal·lació d'un ramal de la xarxa de gas natural Nedgia al carrer Pons d'Icard núm. 19, de Tarragona (el Tarragonès), el sr. Joan Cobos Montiel, cap d'obra de GILABERT MIRÓ, va encarregar a l'empresa NEMESIS s.c.c.l. la realització dels treballs de control necessaris per tal de documentar les restes arqueològiques que es puguin localitzar en el subsòl. Els treballs arqueològics de control de moviments de terres es varen efectuar els dies 28 i 29 de març de 2019 sota la direcció de l'arqueòloga M<sup>a</sup> Dolores Ynguanzo González.

La ciutat de Tarragona i els seus voltants tenen un gran patrimoni arqueològic i cultural, sobretot d'època romana, moment en què va ser capital de la Província Tarraconense. Existeixen, tanmateix, nombroses restes d'etapes posteriors, com la paleocristiana i la medieval, ja que la ciutat de Tarragona va ser seu catedralícia des dels inicis dels cristianisme.

És per aquests motius que qualsevol obra que requereixi un moviment de terres fa necessària la realització de treballs de control, excavació i/o documentació per tal d'evitar la destrucció de restes arqueològiques segons estableix el Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de Protecció del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic.

## II. ANTECEDENTS HISTÒRICS. SITUACIÓ DEL LLOC

Aquesta zona es localitza en una àrea on es trobaria la ciutat antiga, dins muralles i a l'entorn del fòrum, excavada per mn. Serra Vilaró. Al núm. 8 del carrer Lleida es van localitzar i documentar una estructura que podria identificar-se com l'*auguraculum* on es van desenvolupar els ritus fundacionals de la colònia Tàrraco. Es tracta de pedres irregulars amb un orifici que formen un rectangle orientat segons els punts cardinals, situat en un turó darrera la basílica, que hauria servit com a *templum* a partir del qual es traça la xarxa urbana de Tàrraco.

Hi ha notícies antigues de diverses troballes efectuades al C/ Reding, com per exemple la referida per Sánchez Real de la recuperació de dues escultures, un cap de Venus i un cos femení. Serra Vilaró va localitzar aprop de la plaça Corsini restes d'habitació, una sitja i enterraments. En Vicente Morales relata la localització d'un paviment d'*opus signimum* i d'àmfores.

Entre els anys 1857 i 1879, en construir-se la fàbrica de gas del C/ Soler van demolir-se onze voltes molt robustes que Hernández Sanahuja va identificar amb unes termes, tot i que versemblanment es tractés de les *tabernae* del fòrum local.

Al C/ Cervantes, cantonada Colom, Serra Vilaró va localitzar restes de la muralla. A la cantonada amb el C/ Lleida van aparèixer restes de paviments, cisternes i sitges. En aquest carrer es troba també el fòrum de la ciutat i tota una sèrie d'estructures adjacents. A la casa cantonada C/ Lleida amb C/ Fortuny es va localitzar el "negret lampadophoros".



Al carrer Fortuny 12-14, es va realitzar una excavació amb resultats molt fragmentaris, degut a que hi van participar diferents equips i la intervenció no va ser extensiva. Es va localitzar l'existència d'un *decumanus* amb *insulae* adjacents, amb una cronologia de segle II aC i III/IV dC. S'hi van documentar també espais productius amb dipòsits i conduccions. A les estructures residencials s'hi va documentar un paviment d'*opus signinum* amb tesselles blanques. També es van documentar abocadors urbans de segle III-IV dC relacionats amb la desurbanització d'aquest sector.

Així mateix, altres intervencions arqueològiques d'urgència en aquests carrers han descobert restes de vivendes i altres estructures d'època romana.

Les darreres intervencions motivades per la remodelació del Mercat Central han deixat al descobert diverses estructures d'època romana al seu interior, al carrer Colom i al carrer Reding.

Les intervencions de sondeig arqueològic que es van realitzar amb motiu de la construcció del pàrquing de la plaça Corsini van proporcionar resultats negatius pel que respecta a la localització de restes d'interès arqueològic, ja que la plaça havia estat arrasada per bombardejos durant la guerra civil.

### III. TREBALLS REALITZATS

Els treballs de control arqueològic han consistit en la supervisió visual dels moviments de terres, realitzats amb mitjans mecànics, per part d'un tècnic arqueòleg fins arribar a la cota necessària per al projecte d'instal·lació de la xarxa de gas natural. Tanmateix, es va posar especial atenció a la zona per la possibilitat de localitzar restes arqueològiques i evitar que aquestes sofrissin qualsevol afectació durant els moviments de terres. Els rebaixos s'han efectuat amb mètodes manuals i segons criteri estratigràfic d'individualització d'UUEE.

La Cala 100, excavada al carrer Pons d'Icard per a dur a terme l'escomesa del núm. 19, presenta unes mides de 0,80m de llargada, amb una amplada màxima de 0,60m i una profunditat màxima de 0,50m.

### IV. LLISTAT D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

- UE 101** Vorera del carrer amb rajoles de color gris amb una mida de 20 x 20 x 4cm. Cobreix 102
- UE 102** Nivell d'argamassa de 4cm de potència. Cobert per 101, cobreix 103
- UE 103** Nivell de formigó de 10cm de potència. Cobert per 102, cobreix 104
- UE 104** Nivell de reompliment de terra de color marró fosc, molt compactada. Cobert per 103, cobreix 105, 106 i 107
- UE 105** Tija del gas natural. Cobert per UE 104

- UE 106** Serveis d'aigua i telefonia. Cobert per UE 104
- UE 107** Servei de gas natural (tub de fundició de 150) al qual s'ha de fer la connexió. Cobert per UE 104

## V. CONCLUSIONS

L'espai rebaixat al carrer Pons d'Icard núm. 19 de Tarragona (el Tarragonès) ja havia sofert moviments de terres amb anterioritat motivats per la preparació i la pavimentació de l'actual carrer i per la col·locació de serveis.

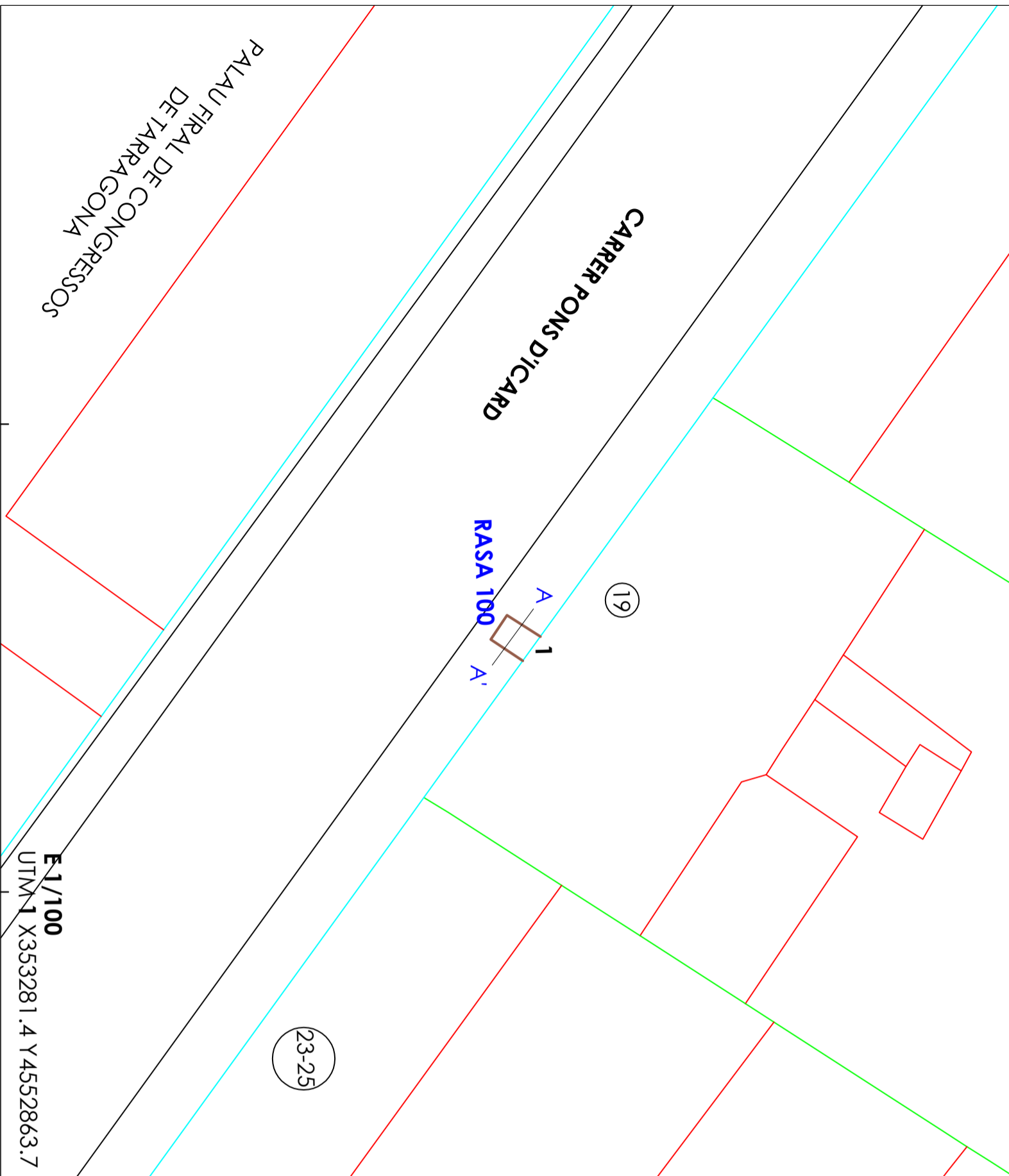
Així, doncs, els resultats han estat del tot negatius pel que respecta a la localització de registre d'interès arqueològic.

M<sup>a</sup> Dolores Ynguanzo González  
NEMESIS s.c.c.l. *arqueologia i difusió cultural*

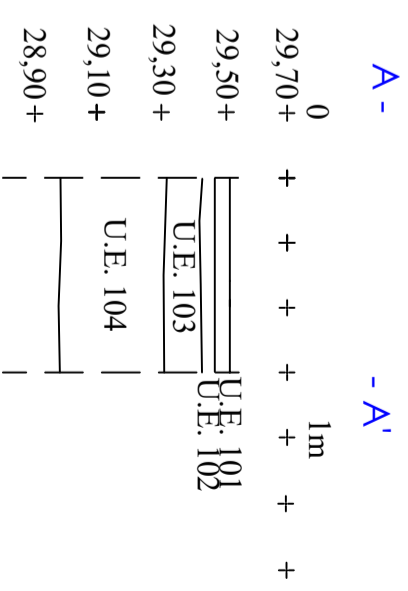
Tarragona, 31 de maig de 2019

## VI. ANNEX PLANIMÈTRIC

1. Intervenció al carrer Pons d'Icard núm. 19 de Tarragona (el Tasrragonès). Situació general de la cala excavada, planta i seccions i coordenades UTM



**CALA 100**



**NEMESIS**  
*arqueologia i difusió cultural*

GAS NATURAL.

CARRER PONS D'ICARD NÚM. 19  
TARRAGONA (EL TARRAGONÈS)

CALA 100  
SITUACIÓ - PLANTA - SECCIÓ - COORDENADES UTM

Data: Març 2019      Escala: 1/20      Núm. Plànol: 1

Dibuix: NEMESIS

**E1/100**  
UTM 1 X353281.4 Y4552863.7

## VII. ANNEX FOTOGRÀFIC

1. Carrer Pons d'Icard núm. 19. Vista general
2. Rasa 100. Amplada assolida. UUEE 101,102, 103 i 105
3. Llargada assolida. Detall de UUEE 106
4. Fondària assolida a R100 i detall de UE 107
5. Tall estratigràfic: UUEE 101, 102, 103, 104 i 107





1



2



3



4



5